

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Posteriores Libros Septem De Habituali Gratia, Sanctificatione
Hominis, Ac Merito

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1621

Cap. II. Vtrum forma gratiæ ex sua natura hominem filium Dei adoptivum,
& hæredem vitæ æternæ, seu ad supernaturalem beatitudinem acceptum
constituat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94104)

meritoriam significat: nam habitudo principij effici-
entis solet propriissime per illam particulam signifi-
cari, sicut de Verbo diuino dicitur: *Omnia per ipsum fa-*
cta sunt, Ioan. 1. vel sicut Paulus de Christo dicit ad Ro-
man. 1. *Per quem accepimus gratiam*, & Apostolatum: nam
Apostolatum non recepit à Christo formaliter, sed
efficienter, ita ergo recepit gratiam. Sape item dici-
mur esse grati, vel gratificari, propter Christum, & tunc
parculla, propter, licet possit dicere causam finalem,
propriissime significare solet meritoriam, vt Ioan. 6.
Qui manducat me, & ipse viuet propter me, & ad Philip. 2.
Propter quod & Deus exultauit illum, &c.

Ad secundum ex metaphora induendi Christum
iam responsum est, & ex eisdem locis est ostensum,
inducere Christum nihil aliud esse, quam gratiam, &
& virtutem eius participare. Fit certe ipsa similitudo
indumenti, si cum debita proportionem intelligatur,
id satis ostendit, nam sicut corporaliter dicitur quis
inducere alium, cum vestibus eius tegitur, vt illum re-
praesentet, vel vt ille reputetur, ita in spiritualibus
dicitur quis induere Christum, cum eius vestibus in-
ducitur, & cum similitudo sit metaphorica, in hoc ser-
uatur, quod sicut corpus non induitur, nisi vestibus
modo illis accommodato sibi adherentibus, ita ani-
mus non induit Christum, nisi habitus eiusdem
Christi animo nostro adhaereant: est tamen dissimi-
litudinis, quia habitus corporis non est forma inherens,
sed substantia adiacens corpori, habitus autem ani-
mae est vera forma illi inherens. Vnde etiam fit, vt
idem numero habitus vnus hominis possit ab ipso
separari, & alium regere, habitus autem animae non
ita, & ideo in spirituali modo induendi alterum, non
identitas numerica habitus, seu formae, sed similitu-
do, & imitatio denotatur, nam ipsa met ratio meta-
phorae postulat, vt non sit omnimoda similitudo, sed
proportio. Addit eruditus Bellarm. ex August. Serm.
15. de Verb. Apost. ca. 9. illa metaphora proprietatem
gratiae significari, quod à Deo tribuitur, ait Augustinus, non
itaque, *Sacerdotes tui induant iustitiam, vestis accipitur, non*
cum capillis tibi nascitur, pecora de suo desumuntur. Sic ergo
cum nobis dicitur, vt Christum induamus, nobis si-
gnificatur, ab ipso nobis dandam esse gratiam, qua
vestiamur.

Ad tertium ex peccato originali sumptum respon-
det Paulus ad Rom. 5. dicens. *Non sicut delictum ita &*
gratia Dei, & donum in gratia Domini nostri Iesu Christi
plures abundauit. Est enim efficacius Christi meritum,
quam demeritum Adae. Si ergo propter Adae pecca-
tum homines nascuntur Dei inimici, non propter so-
lam extrinsecam malitiam Patris, sed propter pecca-
tum, quod intrinsece vnique inheret, multo magis
propter Christi meritum homines in illo regene-
rati renascuntur amici Dei, eique grati, non intrinse-
ce tantum, sed per gratiam intrinsece vnique in-
herentem. Negamus ergo gratiam posse per origina-
le peccatum maculari, quia ipsa in trante, peccatum
originale aboletur quantum ad omne id, quod ve-
ram rationem peccati habet, vt Conc. Trid. sess. 5. de-
finiuit, & in sequentibus dicitur. Addit Valentia,
quod licet gratia maneret cum originali peccato, non
inhereret illi, quia non esset effectus illius, sed so-
lus Dei, & nullo modo esset ex Adamo, & ita de se fa-
ceret gratum. An vero hoc sit possibile, vel quomodo
intelligendum sit? postea dicemus. Ad confirmatio-
nem negatur, talem modum gratificationis per ex-
trinsecam imputationem magis commendare gra-
tiam Christi, nam potius illam diminuit, vel subuer-
tit, quia & efficaciam meritorum Christi, & verita-
tem iustificationis eius destruit, vti iam declaratum
est, & in capitulis sequentibus euidentius fiet.

Ad fundamentum secundae sententiae ex Scriptu-
ris desumptum, responderetur ipsam gratiam sanctifi-
cantem esse signum Spiritus Sancti, quo iusti ab ini-
quis distinguuntur, sicut fides potest dici signum di-

Pars 3.

stinguens fideles ab impijs. Vnde non repugnat ra-
tioni signi, quod sit forma conferens intrinsece esse
illum illum, quo vnus ab alio discernitur, fides enim
intrinsece, ac formaliter constituit hominem creden-
tem, & per hoc distinguit illi ab infideli: sic ergo gra-
tia constituit Deo gratum, & est optimum signum di-
lectionis Dei, & distinguit iustum ab inimicis Dei. Et
similiter quia cum gratia datur Spiritus Sanctus, qui
paratus est iustum custodire, ita vt non deserat illum,
nisi ab illo deseratur, ideo etiam dicitur esse pignus
Spiritus in cordibus nostris, quamuis illum effectum
natura sua habeat. Itaque ex illis locis, & metapho-
ris optime probatur contra haereticos gratiam esse
formam inherentem nobis, de illa enim dixit Paulus
in primo loco. *Vixit nos Deus, qui & signauit, & dede-*
gnus spiritus in cordibus nostris, vinctio enim, & pignus
cordis non est, nisi aliquid illi inherens. Non vero pro-
batur illis testimonijs illud inherens esse purum si-
gnum ad placitum impositum, nam multo perfectius
signum erit, si eius significatio intrinsece, & natu-
rali effectu formali fundata sit, vt explicauit. Exem-
plum autem characteris, quidquid sit de illius veri-
tate, (de quo alias non est simile, cum quia non tribu-
untur characteri in Scriptura ea, quae tribuuntur gra-
tiae, tum etiam quia character non ordinatur, vt sit
principium physicum, & connaturale alicuius ope-
rationis, neque vt faciat connaturalem beatitudinem
aeternam, quod facit gratia, sed ad personam pro tali
munere, vel statu designandam, eique morali modo
aliquam potestatem conferendam. In secundo vero,
& tertio argumento illius sententiae attinguntur va-
riae quaestiones tractandae in capitulis sequentibus,
& ibi melius soluentur.

C A P V T II.

Vtrum forma gratiae ex sua natura hominem filium
Dei adoptiuum, & heredem, vitae aeternae, seu
a supernaturali beatitudine ac-
ceptum constituat?

In hoc puncto non est dubium inter catholicos, quin
Deo ipso, quod iusti gratiam habitualement recipiunt, De fide est
adoptentur in filios Dei, & fiant heredes, & accepti iustum per
ad vitam aeternam, hoc enim deinde esse manifestum gratiam
est, & à fortiori ex sequentibus probabitur. Vnde a
habitualem
per gratiam aliquo modo fieri, qui est in omnibus
filium Dei.
habentibus gratiam, & non est in illis, qui ea carent,
ergo per illam aliquo modo datur. Difficultas ergo
est, an hoc solum sit extrinseca lege Dei, vel ex intrin-
seca natura talis qualitatist. Auctores enim allegati in
capite superiori pro secunda sententia hoc fundari
putant in sola extrinseca lege Dei, & fundatur maxi-
me in secundo, & tertio argumento ibi proposito in
favorem illius sententiae. Et potest addi, quod filia-
tio adoptiua ex genere suo sufficienter fit per extrin-
secam acceptionem, & denominationem, & ab hac
extrinseca acceptione necessario pendet, ergo po-
test Deus simili modo adoptare hominem per solam
extrinsecam denominationem, & posita in homine
quacunque qualitate, potest Deus non acceptare ex-
trinsece illum, & consequenter neque illum adopta-
re, ergo non potest talis adoptio fieri intrinsece ex vi
alicuius qualitatist.

Alij contrariam sententiam tenentes putant, hanc
adoptionem ex vi solius charitatis, vel actualis, vel
habitualis fieri connaturaliter ex intrinseca natura
formae charitatis. Ita sentit de charitate saltem habi-
tuali Aureolus in 1. d. 17. q. 1. artic. 2. concl. 3. Et fundari
videtur, quia illa est excellentissima omnium quali-
tatum, quas Deus omnibus infundit. Vnde sic argu-
mentatur: illa forma est, quae complet rationem ac-
ceptabilitatis in anima quoad Deum, qua posita im-
possi-

F 2

minimalium
supra 6.
propositam.

Difficultas
huius capi-
tis in hoc
vertitur.
Opinio 1.
in hoc pun-
cto coincide-
re cum secunda
superioris
capitis.
Additur a-
lia ratio ad
fundamen-
ta secunda
sententiae
superioris
capitis.

2. Sententia.

Probat suam
sententiam
Aureol.

possibile est, hominem non esse acceptum Deo, & si nequa impossibile est esse acceptum: talis autem est habitualis charitas, quia sine illa anima non est recta neque habet debitam conformitatem ad Deum, & cum illa, ac per illam est maxime conformis Deo: ergo, &c. Eandem sententiam tenet P. Vazquez 1. disp. 203. per totam, sed quia principaliter loquitur de actu charitatis, illius sententiam postea tractabimus.

3. *Sententia*
Authoris.
Prima conclusio.
Ego sententiam meam tribus assertionibus breuiter explicabo. Prima est habitualem gratiam intrinsece, & ex natura sua constituere hominem filium Dei adoptiuum, & heredem supernaturalis beatitudinis, quantum est ex vi filiationis internæ, quam per gratiam participat. Hæc assertio est hoc tempore communis, & valde consentanea Scripturis. Ait enim Paulus ad Coloss. 1. *Gratias agentes Deo, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transiit in regnum filij dilectionis sue.* Ex quibus verbis colligit Concilium Tridentinum, sess. 6. cap. 3. descriptionem iustificationis, docetque per eandem gratiam, per quam a potestate tenebrarum, id est, à peccato, & inimicitia Dei liberamur, transferri nos in regnum filij Dei, non quidem actu, & re ipsa possumus, ergo saltem iure adeptum: ergo per illam gratiam accipimus ius ad regnum filij, saltem adoptiuum. Vnde ad Roman. 8. generalem regulam statuit. *Qui, unque spiritu Dei aguntur, h. sunt filij Dei.* Dicuntur autem spiritu Dei agi omnes illi qui habent Spiritum sanctum in se per gratiam inhabitantem, de quibus dixerat. *Vos non estis in carne, sed in spiritu, si autem spiritus Dei habitat in vobis, & de his omnibus postea subiungit. Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba, pater, ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij. Spiritus autem sanctus per gratiam habitat in nobis, per illam ergo nos constituit Dei filios adoptiuos. Si autem filios, etiam heredes, vt in eodem loco Paulus subiungit. Et propter hanc causam iustificatio hominis dicitur in Scriptura regeneratio, & natiuitas spiritualis, Ioann. 3. & ad Tit. 3. Quæ omnia proprii, & excellentiori modo intelliguntur, si gratia connaturaliter confert hanc filij dignitatem. Vnde hoc etiam confirmant alie locutiones, in quibus gratia dicitur *fontis aque salientis in vitam æternam.* Ioann. 4. qua metaphora optime significatur proportio, & propensio gratiæ in vitam æternam, tanquam in propriam hereditatem. Eademque ratione vocatur semen gloriæ iuxta illud 1. Ioan. 3. *Omnis qui natus est ex Deo, non peccat, quia semen eius in eo manet.* Imo ad Rom. 6. gratia ipsa dicitur vita æterna (iuxta probabilem expositionem) quia iure, & virtute illam continet, iuxta illud, quod c. 5. Paul. dixerat. *Abundantiam iustitiæ, & gratia recipientes in vitam regnabimus.* Ex Patribus testimonia afferemus in c. 6. ratione vero huius assertionis statim explicabimus.*

4. *Conclusio.*
Dico secundo hanc filiationem adoptiuam Dei, & ius hereditarium æternæ gloriæ non satis fundari connaturaliter in solo habitu charitatis, si per se spectetur, & cum fide, & spe, quæ illum antecedunt. Hanc assertionem satis aperte docet Bellarm. lib. 2. de Iustifi. c. 16. vers. *Quartus effectus est ordinare ad gloriam, hunc enim ponit inter effectus iustitiæ inherentes, quam in habitu charitatis constituit, & addit. Et quidem posset fortasse Deus ordinare ad gloriam hominem carentem isto habitu, & contra non ordinare ad gloriam hominem isto habitu pradiuim.* Non enim videtur tanta esse vis huius habitus ad solute considerati, vt ex necessitate petat, tanquam sibi debitam beatitudinem vbi non solum videtur negare necessitatem de potentia absoluta, in quo nullum poterat esse dubium, sed etiam necessitatem ex debito ipsius habitus, quod perinde est, ac dicere habitum illum ex intrinseca sua natura non petere illam beatitudinem. Vnde cum ipse Bellarm. non agnoscat aliam gratiam formaliter sanctificantem præter charitatis habitum, plane sentit, hunc effectum diuinæ

filiationis adoptiue per ordinem ad gloriam non esse connaturalem toti gratiæ sanctificanti. Ideoque illum reducit ad promissionem diuinam dicens. *Tamen quia Deus (vt ait S. Iacobus c. 1.) promissit coronam vite omnibus diligentiibus se, ideo charitas in iustitia non solum facit amicos, sed etiam heredes regni, neque potest vilius, secundum ordinariam Dei legem, accipi esse ad regnum, cui non per infusam charitatem adoptiatur in filium.* Ex hac vero sententia hoc tantum nunc summus, & probamus, quod charitatis habitus per se, ac præcise spectatus non est sufficiens fundamentum filiationis adoptiue, nec dat ius hereditarium vite æternæ: nam de distinctione habitus gratiæ à virtute charitatis in præcedenti libro satis dictum est.

Præterea summus hanc assertionem ex D. Th. qui cum distinguat gratiam à charitate, gratiam censet esse necessariam, vt sit proprius terminus regenerationis spiritualis, & fundamentum diuine filiationis, ac subinde censet charitatem ad hoc naturam suam non sufficere. Sic 1. 2. q. 110. art. 1. dicit, *gratiam diuinam participatam, & secundum acceptionem huiusmodi nature homines regenerari in filios Dei.* Et q. 114. art. 3. ait quod homo per dignitatem gratiæ factus confors diuinæ naturæ adoptatur in filium Dei, cui debetur hereditas ex ipso iure adoptionis, & ideo q. 27. de Verit. art. 2. ad 4. art. charitatem non sufficere ad meritum, si a gratia separatur, vt quia per se non potest dare ius, & dignitatem connaturalem respectu vite æternæ. Ex quibus testimonijs D. Thom. sumitur ratio à priori, quia per virtutem charitatis non constituitur homo particeps diuinæ naturæ formaliter, vt natura est, sed fit particeps diuini amoris, ergo per illam, vt sic, non constituitur filius Dei per participationem, ac subinde neque per adoptionem: nam hæc duo idem sunt. Antecedens notum est ex dictis hic, & in fine libri præcedentis. Confirmatur probatur, quia fundamentum filiationis est natura, vt accepta per generationem, seu natiuitatem, & de ratione generationis viuentis, quæ natiuitas dicitur, est, vt formaliter ex vitalis actionis redat ad communicandam naturam viuentis. Et confirmatur optime ex doctrina communis circa mysterium Trinitatis: nam Spirit. Sanct. ideo non est filius, quia procedit vt amor, & licet accipiat in diuinam naturam, non recipit illam formaliter, & ex vi processions, vt natura est, sed, vt amor est, ergo multo magis homo in processione à Deo (vt sic dicam) per participationem donorum gratiæ, non procedit vt filius, quatenus amorem recipit, quia vt sic, non procedit similis in participatione naturæ, vt natura est. Confirmatur secundo, quia charitas formaliter solum constituit amantem; amor autem, vt amor est, non statim debetur hereditas alicuius, vt per se constat: ergo charitas, vt talis est, ex sua natura non constituit heredem, neque filium. Denique confirmatur à simili ex eo, quod D. Thom. 1. 2. q. 113. art. 1. ad 2. dixit, charitatem esse virtutem specialem, sicut est fides, & ideo non illi, sed iustitiæ attribui iustificationem. Sic enim nos dicimus, charitatem solum esse specialem perfectionem voluntatis in actu amandi, non vero respicere totam personam, seu suppositum, quasi constituyendo illum in nouo esse alterius naturæ in quo propria regeneratio filij consistit.

Dico ergo tertio, habitualem gratiam, quæ in substantia animæ est, & hominem quasi essentialiter sanctificat, intrinsece, & ex natura sua constituere hominem filium Dei per participationem, seu adoptiuum, & consequenter etiam heredem regni æterni. Hæc assertio sequitur ex dictis. Primò à sufficienti partium enumeratione, quia habitualis gratia intrinsece, & ex natura sua constituit hominem filium Dei per participationem, seu adoptiuum, vt in prima assertionem dictum est, & non dat hunc effectum per habitum virtutis charitatis, vt in secunda assertionem ostensum est: vnde multo minus illum conferri per habitum aliarum virtutum, quæ minus perfecte

Et sunt, & rationes de charitate multo fortius in illis procedunt, quod non solum est verum de singulis virtutibus, sed etiam de omnium illarum collectione, tum quia tota illa collectio non est participatio diuinæ naturæ formaliter, vt natura est; tum etiam quia filiatio debet in vna forma fundari, quæ sit terminus propriæ generationis, seu natiuitatis: superest ergo, vt gratia sanctificans animam sit illa forma, cui hic effectus connaturalis est. Secundo, rationes factæ in præcedenti assertionem, ad probandum non conuenire per se hunc effectum habitui charitatis, cum proportionem commutatæ oppositum probant de hac gratiæ qualitate. Est enim quasi quædam intellectus naturalis natura, quæ proinde ad Deum, vt Deum in se ipso, & per actus diuini ordinis attingendum, tanquam ad finem vltimum, homini quidem supernaturalem, sibi autem connaturalem ordinatur. Hoc enim modo est participatio naturæ diuinæ eiusdem ordinis, & ideo illi debentur virtutes intellectus, & voluntatis per se infuse, & eiusdem ordinis, quibus illam finem consequi possit. Quia verò hæc natura gratiæ non est substantialis, sed accidentalis, ideo animam, vel substantiam, cui inest, ita deificat, vt faciendo illam consortem diuinæ naturæ, faciat etiam consortem diuinæ filiationis. Ergo hoc modo ex vi suæ naturæ facit habentem Deum per participationem, quod est esse filium adoptiuum, & consequenter heredem, quia ratione talis naturæ gratiæ debetur homini connaturalitatis debito participatio visionis Dei in se ipso, quæ ipse est beatus.

7. Tercio declaratur à simili seruata proportione: nam homo in pura natura sumptus, eo ipso, quod rationalis est, & ad imaginem Dei, est aliquo modo filius Dei, imperfecto quidem modo, si ad filiationem per gratiam comparatur, excedente tamen modum, quo similis appellatio solet generaliter tribui omnibus rebus inferioribus à Deo procedentibus, & creatis. Qui excessus in hoc maxime consistit, quod creatura rationalis ex vi similitudinis peculiaris, quæ habet cum Deo, tendit in illum, vt in vltimum connaturalem finem, quem suis actibus in mediâ, & in se attingere valet: & ideo ex vi eiusdem naturæ illi debetur quædam beatitudo in Deo consistens, naturalis capacitati talis substantiæ accommodata. Ad hunc ergo modum gratiæ est connaturalis supernaturalis beatitudo, & ratione illius debetur homini gratia informato. Sicut ergo homo per suam naturam habet quoddam connaturale ius ad naturalem beatitudinem, ita per gratiam habet internum ius, & connaturale ad supernaturalem beatitudinem. Est tamen diuersitas: nam beatitudo naturalis hominis, vel angelici, quia longissime distat à propria beatitudine Dei, etiam in modo attingendi Deum in se, ideo non meretur nomen hereditatis, neque ratione illius capacitatis naturalis meretur talis creatura nomen filij adoptiu: gratia vero, quia attingit similitudinem Dei, etiam in modo videndi, & amandi Deum in se, ideo filium adoptiuum, & heredem Dei constituere dicitur.

8. Vnde est illud 1. Ioan. 3. *Charissimi nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit quod erimus scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Id est, iam habemus dignitatem filiorum, nondum tamen apparet, quia nondum est consummata similitudo ad Deum, quæ in illius visione perficitur, eam vero obtinebimus ratione dignitatis gratiæ, per quam in hac vita vere filij Dei constituimur. Sic enim locū illum de similitudine per visionem beatam, quam in futura vita ratione gratiæ, quam in præsentem consequimur, speramus, exposuit Euarius. Papi. Epistol. 1. & Conc. Francor. Epist. ad Episcop. Hispan. & Aug. 22. de Ciuit. c. 29 & Epist. 112. c. 11. & 15. & optime lib. 2. de Peccator. merit. & remiss. cap. 8. ubi sic inquit. *Adoptio plena filiorum in redemptione fiet corporis nostri. Primitias itaque spiritus nunc habemus, vnde iam filij Dei re ipsa facti sumus, & cetera, quæ prosequitur vsque ad expositionem.*

Pars 3.

nem illorum verborum Ioannis. Dicit autem, partim nos esse nunc filios Dei in re per similitudinem gratiæ, partim in spe, quoad similitudinem gloriæ. Non quod filiatio Dei adoptiua in hac vita non obtineatur in re ipsa completa, quoad substantiam (vt ita dicam) sed quia, quoad statum, & quoad actuale possessionem hereditatis in hac vita, non comparatur. Nam quamdiu hic sumus, paruuli sumus, & vt paruuli sapimus, cogitamus, & loquimur 1. Corinth. 13. quando autem filius paruulus est, nihil differt à seruo ad Galat. 4. vti que quoad exteriorem statum, & hereditatis vsum, cum tamen sit vere Dominus omnium, & vere filius. Vere ergo, & natura sua filiationem hanc simul cum iure ad hereditatem gloriæ nobis gratia confert.

Neque contra hanc resolutionem obstant aliarum opinionum fundamenta. Ad priorem enim opinionem respondemus, secundum, & tertium argumentum in capite superiori relictum non procedere de intrinseco effectu gratiæ, sed de extrinseca acceptatione, quæ Deus potest, vel sine illa facere, vel cum illa non facere, de qua in capite sequenti dicturi sumus. Ad illud verò de adoptione per extrinsecam, seu morale filiationem respondemus, in adoptione humana id sufficere, diuinam autem esse longe excellentiorem, quia non potest homo illi, cui per generationem non communicat propriam naturam intrinsecam, eius participationem communicare; Deus autem propter eminentiam suæ naturæ, & per omnipotentiam suam potest id facere. Vnde si adoptio præcise sumatur, vt abstrahit à diuina, & humana, non est de ratione eius, vt per solam extrinsecam acceptationem fiat, sed solum distinguitur à naturali filiatione, quæ ex propria generatione resultat, siue fiat extrinsece, vt in humana, siue per intrinsecam participationem naturæ, vt in adoptione diuina. Ad alteram vero opinionem negamus charitatem esse excellentissimam supernaturalem formam, nam maior est gratia, quæ ad illam, vt essentia ad potentiam comparatur. Vnde id, quod Aureolus in suo argumento, de charitate assumit, multo verius de gratia diceretur, quia illa proprie est, quæ hominem reddit Deo acceptum intrinsece, & quasi substantialiter. Quomodo autem tam de gratia, quam de charitate verum sit, sine illa non posse hominem esse acceptum Deo, nec posse non esse acceptum, si illam habeat, in capite sequenti dicam.

CAPVT III.

An possit Deus hominem sibi gratum reddere, cumq. in filium, & heredem gloriæ adoptare sine intrinseca qualitate gratiæ inherente?

Hæc quæstio quoad alios effectus tractanda est late in capitibus sequentibus, tñ quia in argumentis aliarum opinionum inculcatur, hoc loco expedienda breuiter est, quatenus in effectibus explicatis locum habet. Quapropter non tractamus nunc de his effectibus, seu denominationibus à gratia sumptis, quæ includunt etiam remissionem peccati mortalis (nam de his postea dicturi sumus) sed agimus de his effectibus, prout sub ratione tantum positua concipiuntur, & denominationem tribuunt. Inter has autem denominationes quædam sunt omnino intrinsecæ, vt esse fidelem, iustum: alie sunt extrinsecæ, vt esse prædestinatum, vel electum, alie mixtæ, seu ambigæ, vt esse acceptum, vel dilectum, & in his consistit potissima difficultas, quæ in quæstione præsentis versatur. Est autem præterea supponendum, tractari quæstionem de potentia Dei absoluta, nam de lege Dei ordinaria certissimum est, hos effectus non separari à gratia sanctificante, vt satis ex Scriptura, & principijs fidei probatum est. Imo iuxta ea, quæ diximus, id non solum intelligendum est de lege Dei ex-

F 3

trinfeca,